

บทที่ 2

ทฤษฎี

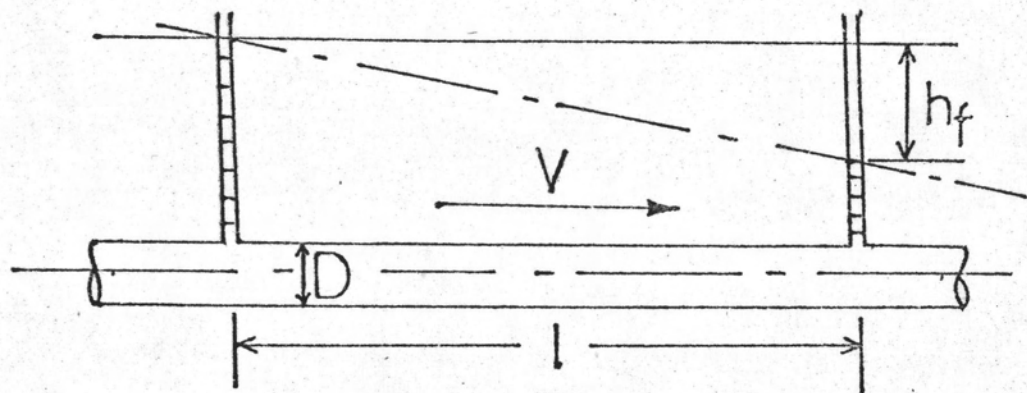
2.1 สมการของการไหลในท่อ (Darcy-Weisbach equation)

สมการของการไหลในท่อ แสดงว่าค่าความลดระดับความดันน้ำ (Head loss) เป็นปฏิภาคกับค่าความเร็วของการไหลของน้ำในเส้นท่อยกกำลังสอง ตามสูตร

$$h_f = \frac{f l v^2}{D \cdot 2g} \text{ --- (2-1)}$$

เมื่อ (ดูรูป 2.1 ประกอบ)

- h_f เป็นค่าความลดระดับความดันน้ำในเส้นท่อ
- l เป็นความยาวของเส้นท่อในช่วงที่คิดค่าความลดระดับความดันน้ำ
- v เป็นความเร็วของการไหลของน้ำในเส้นท่อ
- D เป็นเส้นผ่าศูนย์กลางภายในของเส้นท่อ
- g เป็นความเร่งเข้าสู่ศูนย์กลางของโลก
- f เป็นสัมประสิทธิ์ความเสียดทานของผิวเส้นท่อ (friction factor)
เป็นตัวเลขซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดคุณลักษณะของเส้นท่อ, ชนิดและคุณลักษณะของน้ำในขณะนั้น

รูป 2.1 แสดงความสัมพันธ์ตามสมการ (2-1)

พิสูจน์สมการ

ในกรณีท่อ เป็นท่อผิวเรียบ

กำหนดให้

- Δh เป็นค่าความลกระดับความดันน้ำในช่วงยาว l ของเส้นท่อ
- l เป็นความยาวของ เส้นท่อในช่วงที่กำหนดหาค่า
- v เป็นความเร็วของน้ำที่ไหลในเส้นท่อ
- D เป็นเส้นผ่าศูนย์กลางภายในของ เส้นท่อ
- ρ เป็นความหนาแน่น (Density) ของน้ำ
- μ เป็นค่าความหนืดสมบูรณ์ (Absolute Viscosity or Dynamic Viscosity)
- ν เป็นค่าความหนืดคิเนมาติกส์ (Kinematic Viscosity)
- g เป็นความเร่ง เข้าสู่ศูนย์กลาง ของโลก

วิเคราะห์และสร้างสมการโดยใช้วิธีการวิเคราะห์มิติหน่วยวัด (Dimensional Analysis)

ให้ $F\left(\frac{\Delta h}{l}, v, D, \rho, \mu, g\right) = 0$ เป็นสมการกายภาพ (Physical equation) ของปรากฏการณ์การไหลของ ของไหลในเส้นท่อน้ำที่กว้างกลม จะเห็นได้ว่าถ้าให้ตัวแปรพารามิเตอร์ (Π - parameter) เป็นกลุ่มตัวแปรไร้มิติ และ v, D, ρ เป็นตัวแปรซ้ำ (Repeating Variables)

$$\text{จะได้} \quad = v^{x_1} D^{y_1} \rho^{z_1} \mu = (LT^{-1})^{x_1} L^{y_1} (ML)^{-3z_1} MLT^{-1}$$

$$\therefore x_1 + y_1 - 3z_1 = 0$$

$$-x_1 - 1 = 0$$

$$z_1 + 1 = 0$$

แก้สมการได้ $x_1 = -1$, $y_1 = -1$, $z_1 = -1$

$$\text{ต่อไป } \pi_2 = V^2 D^2 \rho^2 g = (L T^{-1})^2 L^2 (M L^{-3})^2 L T^{-2}$$

$$\therefore x_2 + y_2 - 3z_2 = 0$$

$$-x_2 - 2 = 0$$

$$z_2 = 0$$

แก้สมการได้ $x_2 = -2$, $y_2 = 1$, $z_2 = 0$

$$\begin{aligned} \text{ต่อไป } \pi_3 &= V^3 D^3 \rho^3 \frac{\Delta h}{l} \\ &= (L T^{-1})^3 L^3 (M L^{-3})^3 L L^{-1} \end{aligned}$$

$$\therefore -x_3 = 0$$

$$z_3 = 0$$

$$x_3 + y_3 - 3z_3 = 0$$

แก้สมการได้ $x_3 = 0$, $y_3 = 0$, $z_3 = 0$

$$\text{ดังนั้น } \pi_1 = \frac{\mu}{VD\rho}, \pi_2 = \frac{gD}{v^2}, \pi_3 = \frac{\Delta h}{l}$$

$$\text{หรือ } f\left(\frac{VD\rho}{\mu}, \frac{v^2}{gD}, \frac{\Delta h}{l}\right) = 0$$

กลุ่มตัวเลขไร้มิติ ไพ-พารามิเตอร์ อาจจะกลับเศษเป็นส่วนได้ โดยไม่มีผลต่อความสัมพันธ์ของสมการแต่อย่างใด ตัวแปรตัวแรกคือค่า เรย์โนลด์ นัมเบอร์ (Reynolds' number) เป็นตัวแปรไร้มิติ (Dimensionless parameters) ที่สำคัญที่สุดตัวหนึ่ง

ในวิชาศาสตร์ ค่าของ เรย์โนลด์ นัมเบอร์ จะเป็นค่าบอกให้ทราบชนิด สภาพการไหล ของของไหลว่าเป็นการไหลช้าเป็นเส้น (Laminar flow) หรือไหลเร็วปะปน (Turbulent flow)

ถ้าต้องการทราบค่า $\frac{\Delta h}{l}$ ก็สามารถหาได้ โดยแก้สมการดังกล่าว

$$\text{จะได้ } \frac{\Delta h}{l} = f_1\left(R, \frac{V^2}{gD}\right)$$

เขียนเป็นรูปสมการของคาร์ซี ไวส์บาคซ์ ที่ใช้กันทั่วไปคือ

$$\frac{\Delta h}{l} = f(R) \frac{1}{D} \frac{V^2}{2g}$$

จากสมการดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ตัว $f(R)$ คือค่าสัมประสิทธิ์ความเสียดทานของเส้น ท่อนั้นเอง ซึ่งในกรณีนี้จะเป็นกลุ่มตัวแปรไร้มิติ และขึ้นอยู่กับค่าของ เรย์โนลด์นัมเบอร์ เท่านั้น

ในกรณีที่ เป็นท่อผิวขรุขระ (Rough pipe) ตัวค่าสัมประสิทธิ์ความเสียดทานของ เส้นท่อ ยังจะต้องขึ้นอยู่กับค่าความหยาบของผิวอีก คือ ϵ, ϵ' และ m ซึ่ง ϵ คือขนาดของส่วนที่ยื่นออกมาของความหยาบมีหน่วยเป็นหน่วยของความยาว, ϵ' คือ ระยะระหว่างส่วนที่ยื่นออกมาของความหยาบ มีหน่วยเป็นหน่วยของความยาว และ m เป็นค่าคงที่รูปแบบ (form factor) ขึ้นอยู่กับรูปร่างของความหยาบแต่ละหน่วย และเป็นตัวแปรไร้มิติ

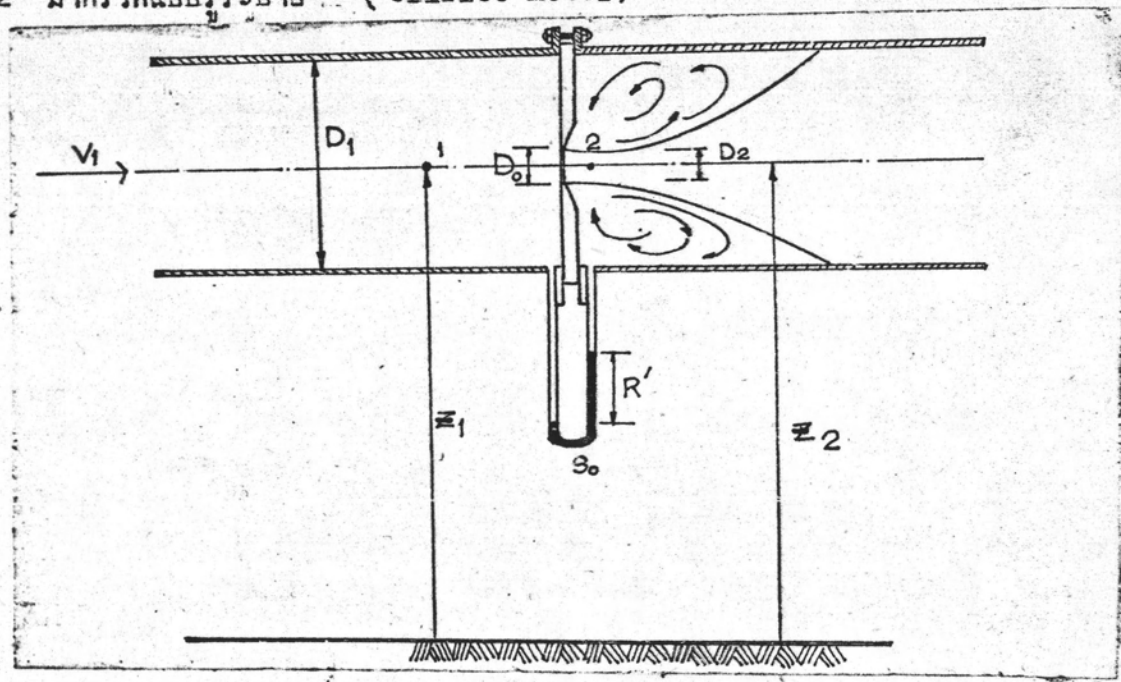
นั่นคือ ในกรณี เส้นท่อโดยทั่วไป

$$f = f(V, D, \rho, \epsilon, \epsilon', m)$$

$$f = f\left(\frac{VD\rho}{\mu}, \frac{\epsilon}{D}, \frac{\epsilon'}{D}, m\right)$$

ในกรณีที่ เป็นท่อผิวเรียบ (Smooth pipe) ค่า $\epsilon = \epsilon' = m = 0$

2.2 มาตรวัดแบบรูระบาย (Orifice Meter)

รูป 2.2 แสดงมาตรวัดแบบรูระบาย

มาตรวัดแบบรูระบายเป็นมาตรที่ใช้วัดค่าอัตราการไหลของน้ำในเส้นท่อ ซึ่งเป็น การไหลเค็มท่อ (Flow under pressure) มีลักษณะโดยทั่วไปเป็นแผ่นวงกลมเจาะรู ตรงกลางซึ่งรูนี้จะมีขนาดเล็กกว่าเส้นผ่าศูนย์กลางภายในของเส้นท่อเสมอ

สำหรับการไหลของของไหลแน่น (Incompressible flow) ใช้สมการ เบอร์นูลลี (Bernoulli's equation) ที่หน้าตัด 1 กับที่คอขวดเวน่า คอนแทรกต้า (Vena contracta) ของลำน้ำ, หน้าตัด 2, ของรูป 2.2 จะได้

$$\frac{V_1^2}{2g} + \frac{P_1}{\gamma} + Z_1 = \frac{V_2^2}{2g} + \frac{P_2}{\gamma} + Z_2 \text{ ----- (2-2)}$$

แต่ $Z_1 = Z_2$ เพราะท่อวางอยู่แนวราบ

จากสมการความต่อเนื่อง (Continuity equation) และ ส.ป.ส. ของการลดพื้นที่หน้าตัด (Coefficient of contraction) $C_c = \frac{A_2}{A_0}$ จะได้

$$V_1 \frac{\pi D_1^2}{4} = V_2 C_c \frac{\pi D_0^2}{4} \text{ ----- (2-3)}$$

นำค่าจาก (2-3) แทนใน (2-2) และทำค่า V_1 ให้หมดไปจะได้

$$\frac{V^2}{2g} [1 - C_c^2 (\frac{D_0}{D_1})] = \frac{P_1 - P_2}{\gamma}$$

คูณค่าสัมประสิทธิ์ของความเร็ว (Coefficient of velocity) $C_v = \frac{V_{2a}}{V_2}$
 ได้ความเร็วจริง (actual velocity) ที่เวน่า คอนแทรกต์ เป็น V_{2a}

$$\text{จะได้ } V_{2a} = C_v \sqrt{\frac{2g(P_1 - P_2)/\gamma}{1 - C_c^2 (D_0/D_1)^4}}$$

คูณความเร็วจริงที่เวน่า คอนแทรกต์ ด้วยพื้นที่หน้าตัดจะได้อัตราการไหลในเส้นท่อเป็น

$$Q = C_d A_o \sqrt{\frac{2g(P_1 - P_2)/\gamma}{1 - C_c^2 (D_0/D_1)^4}} \quad \text{--- (2-4)}$$

ซึ่ง $C_d = C_v \cdot C_c$ ในเทอมของค่าความแตกต่างของคิฟเฟอเรนเชียลเมตร 'R'
 สมการ (2-4) เขียนได้เป็น

$$Q = C_d A_o \sqrt{\frac{2gR[(S_0/S_1) - 1]}{1 - C_c^2 (D_0/D_1)^4}} \quad \text{--- (2-5)}$$

เนื่องจากมาตรวัดแบบรูระบายในท่อน้ำนี้ ผนังของท่อคานในอยู่ใกล้กับขอบของรูระบายมาก
 ดังนั้นพื้นที่หน้าตัดของคอคอดเวน่า คอนแทรกต์จึงลดลงจากพื้นที่หน้าตัดของรูระบายน้อยมาก
 ค่า C_c จึงมีค่าสูง และสำหรับการวิจัยครั้งนี้ของเหลวในคิฟเฟอเรนเชียลเมตรจะ
 เป็นน้ำตลอด และมีอากาศเป็นตัวกัน ดังนั้นจากสมการ (2-4) เพื่อความสะดวก จะเขียน
 ได้เป็น

$$Q = C_d A_o \sqrt{\frac{2g \Delta H}{1 - (D_0/D_1)^4}} \quad \text{--- (2-6)}$$

เมื่อ Q เป็นอัตราการไหลของน้ำในเส้นท่อ
 A_o เป็นพื้นที่หน้าตัดของรูระบาย
 g เป็นค่าความเร่งเข้าสู่ศูนย์กลางของโลก

ΔH เป็นค่าความแตกต่างของระดับน้ำที่อ่านได้จากพิเพอเรนเซียมิเตอร์

D_0 เป็นเส้นผ่าศูนย์กลางกลางของรูระบาย

D_1 เป็นเส้นผ่าศูนย์กลางภายในของเส้นท่อ

ค่าการสูญเสียระดับความดันน้ำเนื่องจากการไหลผ่านมาตรวัดแบบรูระบายในช่วงการไหลแบบปั่นป่วน (Turbulent flow) คำนวณได้โดยสูตร

$$h_m = \beta \frac{v^2}{2g} \text{----- (2-7)}$$

เมื่อ

h_m เป็นค่าการสูญเสียความดันเนื่องจากการไหลของน้ำผ่านมาตรวัดน้ำแบบรูระบาย

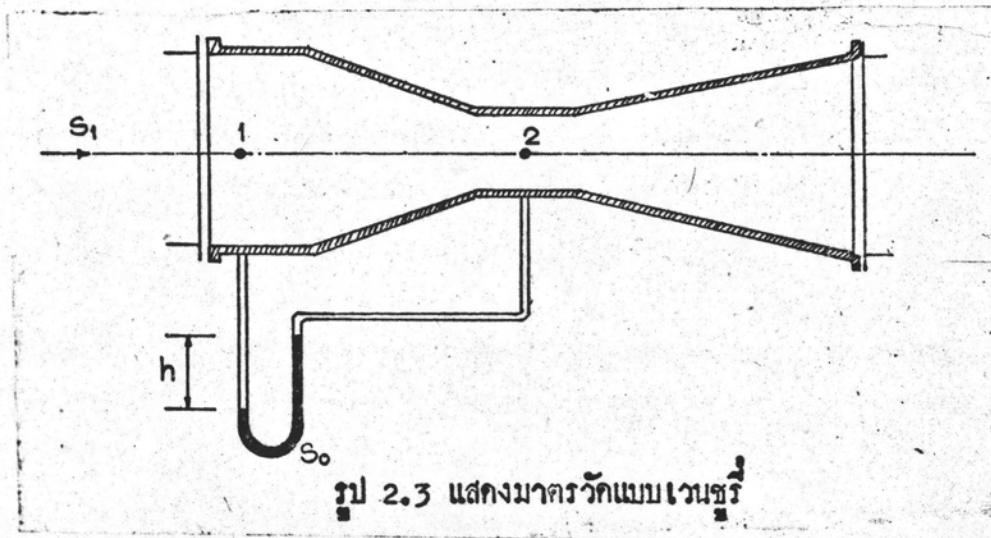
β เป็นค่าคงที่สำหรับการสูญเสียความดัน

v เป็นความเร็วของการไหลของน้ำในเส้นท่อ

g เป็นค่าความเร่งเข้าสู่ศูนย์กลางของโลก

2.3 มาตรวัดน้ำแบบเวนจูรี (Venturi meter)

มาตรวัดน้ำแบบเวนจูรี เป็นมาตรวัดน้ำที่อาศัยหลักการเกี่ยวกับมาตรวัดแบบรูระบาย แต่ได้ดัดแปลงให้มีการสูญเสียความดันน้อยลงเมื่อน้ำไหลผ่าน โดยใช้เป็นทรานซิชั่นของเส้นท่อ ค่อย ๆ ลดขนาดของเส้นท่อลงมาเรื่อย ๆ จนถึงขนาดที่ต้องการแล้วจึงค่อย ๆ ขยายขนาดของเส้นท่อไปจนเท่าเดิม ดังแสดงในรูป 2.3

รูป 2.3 แสดงมาตรวัดแบบเวนจูรี

ให้	V_{1t}	เป็นความเร็วทางทฤษฎีของน้ำที่จุด 1
	P_1	เป็นความดันของของไหลที่จุด 1
	V_{2t}	เป็นความเร็วทางทฤษฎีที่จุด 2
	P_2	เป็นความดันของของไหลที่จุด 2
	γ	เป็นค่าน้ำหนักจำเพาะของของไหล
	D_1	เป็นเส้นผ่าศูนย์กลางของเส้นท่อที่จุด 1
	A_1	เป็นพื้นที่หน้าตัดของเส้นท่อที่จุด 1
	A_2	เป็นพื้นที่หน้าตัดของเส้นท่อที่จุด 2
	Q	เป็นอัตราการไหลผ่านเส้นท่อ
	D_2	เป็นเส้นผ่าศูนย์กลางของเส้นท่อที่จุด 2
	S_1	เป็นค่าความถ่วงจำเพาะของของไหล
	S_o	เป็นค่าความถ่วงจำเพาะของของไหลในมาโนมิเตอร์

จากสมการเบอร์นูลลี (Bernoulli's equation)

$$\frac{V_{1t}^2}{2g} + \frac{P_1}{\gamma} = \frac{V_{2t}^2}{2g} + \frac{P_2}{\gamma} \text{ --- (2-8)}$$

จากสมการความต่อเนื่อง $V_1 D_1^2 = V_2 D_2^2$

$$\therefore \frac{V_1^2}{2g} = \frac{V_2^2}{2g} \left(\frac{D_2}{D_1} \right)^4 \text{ --- (2-9)}$$

ซึ่งสมการ (2-9) เป็นจริงทั้งกับความเร็วจริง ๆ (Actual velocity) และความเร็วทางทฤษฎี (Theoretical velocity)

สมการ (2-8) สามารถเขียนในรูปของ V_{2t} ได้ดังนี้

$$\frac{V_{2t}^2}{2g} [1 - (D_2/D_1)^4] = \frac{P_1 - P_2}{\gamma}$$

$$V_{2t} = \sqrt{\frac{2g(P_1 - P_2)/\gamma}{1 - (D_2/D_1)^4}} \text{ ----- (2-10)}$$

โดยการใส่ค่าสัมประสิทธิ์ความเร็วลงไป $V_{2a} = C_v V_{2t}$

$$\therefore V_{2a} = C_v \sqrt{\frac{2g(P_1 - P_2)/\gamma}{1 - (D_2/D_1)^4}} \text{ ----- (2-11)}$$

สำหรับการทดลองตามการวิจัยนี้ ของไหลในเส้นท่อและในคิฟเฟอเรนเชียลแมนอมิเตอร์ เป็นน้ำโดยตลอด โดยมีอากาศเป็นตัวกั้น

สมการ 2-11 เขียนได้เป็น

$$V_{2a} = \frac{C_v}{\sqrt{1 - (D_2/D_1)^4}} \sqrt{2gh} \text{ ----- (2-12)}$$

คูณด้วยค่า A_2 จะได้ค่าอัตราการไหลเป็น

$$Q = \frac{C_v A_2 \sqrt{2gh}}{\sqrt{1 - (D_2/D_1)^4}} \text{ ----- (2-13)}$$

ให้ $C_v = C$

$$\therefore Q = \frac{CA_2}{\sqrt{1 - (A_2/A_1)^2}} \sqrt{2gh} \text{ ----- (2-14)}$$

2.4 วิธีการของครอฟอร์ด - เซโนเวท ในการวิเคราะห์ระบบข่ายงานท่อน้ำ

(Pipe network Analysis by Crawford - Chenoweth method)

ครอฟอร์ดและเซโนเวท ได้ร่วมกันเสนอวิธีการวิเคราะห์ระบบข่ายงานท่อน้ำที่ เขาค้นพบในปี ค.ศ. 1974 เขาทั้งสองได้ค้นพบวิธีการนี้ในระหว่างที่ร่วมกันทำงานโปรแกรม

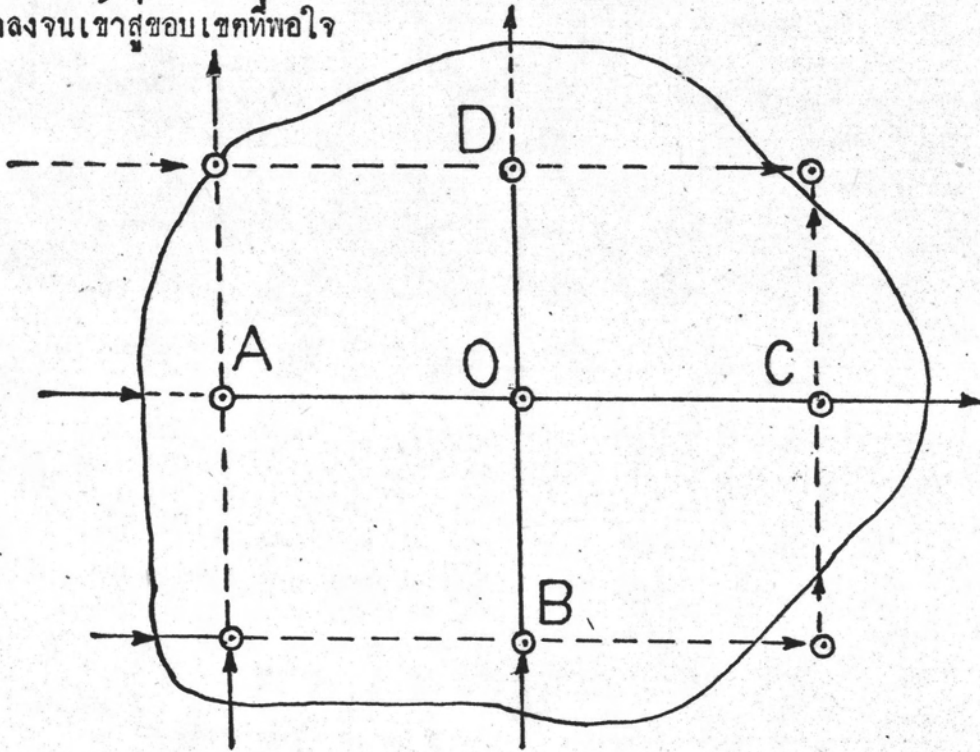
คอมพิวเตอร์ที่ใช้วิเคราะห์ไฮดรอลิกทรานเซียน (Hydraulic transient) ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการปิดประตูน้ำ (Valve) ในระบบจ่ายงานท่อน้ำ หลังจากที่มีโรงสูบน้ำหยุดทำงานทั้งสองเชื่อว่าวิธีการใหม่ของเราสามารถนำมาใช้งานได้ในวงกว้างกว่า สะดวกกว่าและง่ายต่อการเข้าใจมากกว่าวิธีอื่นใดที่เคยนิยมใช้กันมาก่อน รวมทั้งวิธีการของฮาร์ดีครอสส์ด้วย

วิธีการของครอฟอร์ค-เฮโนเวท เป็นวิธีการแบบไอทีเรทีฟ เทคนิค (Iterative technique) เช่นเดียวกับวิธีการของฮาร์ดีครอสส์ แต่กลับกันกับวิธีการของฮาร์ดีครอสส์ กล่าวคือวิธีการของฮาร์ดีครอสส์นั้นโดยทั่วไป ใช้ค่าอัตราการไหลของน้ำในเส้นท่อของระบบจ่ายงานท่อน้ำให้สอดคล้องกับสมการความต่อเนื่องก่อน แล้วจากนั้นจึงแก้ค่าที่สมมติไว้ทีละวงจนครบทุกวง แล้วเริ่มต้นแก้ใหม่จนกว่าจะได้ความถูกต้องอยู่ในขอบเขตที่ต้องการ แต่วิธีการของครอฟอร์ค-เฮโนเวท ใช้การแก้ค่าระดับความดันน้ำที่จุดตัดต่าง ๆ ในระบบจ่ายงานท่อน้ำแทน จากนั้นจึงแก้ความดันที่เอาเอาไว้ในตอนแรก ทุก ๆ จุด ไปทีละรอบจนกว่าค่าแก้ของ ระดับความดันน้ำที่จุดตัดทุกจุดลดค่าลงจนเข้าสู่ขอบเขตที่พอใจ

ในระบบจ่ายงานท่อน้ำ เราจะสามารถแก้ค่าระดับความดันน้ำของจุดตัดทุกจุดได้ และถ้าเราคำนวณค่าอัตราการไหลเข้าออกที่จุดตัดใด ๆ โดยอาศัยจากค่าความแตกต่างของระดับความดันน้ำระหว่างจุดนี้และจุดที่มาเชื่อมด้วยทุก ๆ จุด โดยทั่วไปเรามักจะพบว่าสมการความต่อเนื่องใช้ไม่ได้ที่จุดนั้น กล่าวคืออัตราการไหลเข้าสู่จุดตัดจะไม่เท่ากับอัตราการไหลออกจากจุดตัด จากค่าความแตกต่างที่ไม่เท่ากันนี้ จะทำให้เราสามารถคำนวณได้ว่าค่าระดับความดันน้ำที่จุดนั้นควรจะลดลงหรือเพิ่มมากขึ้นเท่าใดจึงจะทำให้อัตราการไหลเข้าสู่จุดตัดเท่ากับอัตราการไหลออกจากจุดตัด การเพิ่มระดับความดันน้ำที่จุดตัดจะทำให้อัตราการไหลเข้าลดลง ในขณะที่อัตราการไหลออกมากขึ้น การลดค่าระดับความดันน้ำที่จุดตัดจะให้ผลตรงกันข้าม

วิธีการนี้เริ่มต้นด้วยการแก้ครั้งแรก ค่าระดับความดันน้ำของทุกจุดตัดในระบบจ่ายงานท่อน้ำจากนั้นการคำนวณจะดำเนินไปผ่านจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งจนทั่วทั้งระบบจ่ายงานท่อน้ำ ค่าระดับความดันน้ำที่แต่ละจุดตัดจะได้รับการปรับให้สูงขึ้นหรือต่ำลง เพื่อให้ได้ตามสมการความ

ค่อเนื่องที่จุดคั่นนั้น ในระหว่างการปรับแต่ละครั้งระดับความคั่นน้ำของจุดคั่นรอบจุดที่กำลังพิจารณาจะถือเอาว่าถูกอยู่ ถึงแก้อย่างไรก็ตามโดยปกติจะยังไม่เป็นค่าที่ถูกต้องเสมอใน แต่ละครั้งของการคำนวณ จะทำสำหรับจุดคั่นจุดหนึ่งของระบบข่ายงานท่อ ระดับ ความคั่น น้ำที่จุดคั่นที่กำลังพิจารณาจะได้รับการปรับเพื่อให้ได้ตามสมการความค่อเนื่องที่จุดนั้น และ คิวเหล่านี้ ระดับความคั่นน้ำของจุดคั่นทุก ๆ จุด จะค่อย ๆ เข้าสู่ค่าที่ถูกต้อง กระบวนการ คำนวณที่ซ้ำกันเช่นนี้ จะทำซ้ำไปที่ละรอบ ๆ จนกว่าค่าแก่ระดับความคั่นน้ำที่จุดคั่นทุกจุดลด ค่ำลงจนเข้าสู่ขอบเขตที่พอใจ

รูป 2.4 แสดงส่วนหนึ่งของระบบข่ายงานท่อน้ำ (ขณะพิจารณาปรับระดับความคั่นน้ำที่จุด O ระดับความคั่นน้ำที่จุด A, B, C และ D จะถือเป็นค่าคงที่)

จากสมการของ การซีไวส์บาคซ์

$$h_f = \frac{fLV^2}{D2g}$$

จะได้
$$V = \sqrt{h_f \sqrt{\frac{2gD}{fL}}} \text{ ----- (2-15)}$$

อัตราการไหลของน้ำในเส้นท่อ $Q = VA$

พื้นที่หน้าตัดของเส้นท่อ $A = \frac{\pi D^2}{4}$

แทนค่าจากสมการ (2-15) และ A ลงใน $Q = VA$

จะได้

$$Q = \frac{\pi D^2}{4} \sqrt{\frac{2gD}{fL}} \sqrt{h_f} \text{ ----- (2-16)}$$

เขียนเป็นรูปสั้น ๆ ได้ว่า

$$Q = K \sqrt{h_f} \text{ ----- (2-17)}$$

เมื่อ

$$K = \frac{\pi D^2}{4} \sqrt{\frac{2gD}{fL}} \text{ ----- (2-18)}$$

กำหนดให้อัตราการไหลเข้าสู่จุดกักที่กล่าวถึงพิจารณาเป็นบวก, อัตราการไหลออกจากจุดกักมีค่าเป็นลบ และอัตราการไหลออกจากระบบจ่ายงานที่หน้าจุดกักมีค่าเป็น บวก

พิจารณาที่จุดกัก o รูป 2.3 จะได้

$$Q_{AO} + Q_{BO} - Q_{OC} - Q_{OD} - Q_{ext} = \Delta Q \text{ ----- (2-19)}$$

จากสมการความต่อเนื่อง ΔQ จะต้องมีค่าเป็นศูนย์ แต่เนื่องจากอัตราการไหลในเส้นท่อ คำนวณจากค่าระดับความดันน้ำที่เคาะขึ้น ดังนั้น ΔQ จึงเป็นค่าที่อัตราการไหลเข้ามากกว่าอัตราการไหลออกที่จุดกัก o

กำหนดให้ระดับความดันน้ำที่เจาะขึ้น ตามจุดกักต่าง ๆ ใช้สัญลักษณ์เป็น Z

$$\therefore \Delta Q = K_{AO}\sqrt{Z_A - Z_0} + K_{BO}\sqrt{Z_B - Z_0} - K_{OC}\sqrt{Z_0 - Z_C} \\ - K_{OD}\sqrt{Z_0 - Z_D} - Q_{ext} \text{-----} (2-20)$$

ถ้าหากเพิ่มค่าระดับความดันน้ำที่จุด 0 ขึ้นอีก ΔH , Q_{AO} และ Q_{BO} จะมีค่าลดลง ในขณะที่ Q_{OC} และ Q_{OD} มีค่าเพิ่มขึ้น ถ้าหากสมมติว่า ค่า ΔH ที่เพิ่มให้ระดับความดันน้ำที่จุด 0 ถูกต้องพอดี ทำให้ค่า ΔQ ที่คำนวณออกมาเป็นศูนย์ กำหนดให้ค่า ΔH ที่เพิ่มระดับความดันน้ำมีค่าเป็นบวก และที่ลดระดับความดันน้ำมีค่าเป็นลบ และเรียกค่าการลดระดับความดันน้ำในเส้นท่อ (Head loss in each pipe) เป็น H_x ตัวอย่างเช่น $Z_A - Z_0 = H_A$ ดังนั้น

$$0 = K_{AO}\sqrt{H_A - \Delta H} + K_{BO}\sqrt{H_B - \Delta H} - K_{OC}\sqrt{H_C + \Delta H} \\ - K_{OD}\sqrt{H_D + \Delta H} - Q_{ext} \text{-----} (2-21)$$

จากสมการไบนอมิเยล เอ็กซ์แพนชัน (Binomial expansion) ของ

$(H \pm \Delta H)^{1/2}$ ได้

$$(H \pm \Delta H)^{1/2} = H^{1/2} \pm \frac{\Delta H}{2H^{1/2}} \pm \text{-----} \text{---} (2-22)$$

แทนค่าในท่อนองเกี่ยวกับ (2-22) ลงใน (2-21) จะได้

$$0 = K_{AO}\sqrt{H_A} - \frac{K_{AO}\Delta H}{2\sqrt{H_A}} + K_{BO}\sqrt{H_B} - \frac{K_{BO}\Delta H}{2\sqrt{H_B}} - K_{OC}\sqrt{H_C} \\ - \frac{K_{OC}\Delta H}{2\sqrt{H_C}} - K_{OD}\sqrt{H_D} - \frac{K_{OD}\Delta H}{2\sqrt{H_D}} - Q_{ext} \text{-----} (2-23)$$

เทอมของ $\sqrt{H_x}$ ตัวบนจะมีเครื่องหมายตามที่ไต่จากการเอาค่าระดับความดันน้ำที่จุด 0 ไปลบจากระดับความดันน้ำที่จุดอีกปลายหนึ่งของเส้นท่อ ส่วนค่ารากที่สองของส่วนที่เป็นเศษนั้น จะมีค่าเป็นบวกเสมอ เนื่องจากค่าต่าง ๆ ดังกล่าวนี้คือค่าอัตราการไหลในเส้นท่อ ดังนั้นจากหลักเกณฑ์ดังกล่าว จะให้ผลออกมาเอง โดยอัตราการไหลเข้าจะมีค่าเป็นบวก และอัตราการไหลออกจะมีค่าเป็นลบ

แกสมการ (2-23) จะได้

$$\Delta H = \frac{\sum(\text{Signed } K\sqrt{H_f}) - Q_{\text{ext}}}{1/2 \sum(K/\sqrt{H_f})} \text{-----} (2-24)$$

ขณะที่การคำนวณค่าเป็นไปเรื่อย ๆ ทั้งทั้งระบบข่ายงานท่อ ค่า ΔH ที่คำนวณได้สำหรับแต่ละจุด ควรจะนำไปแก้ค่าระดับความดันน้ำที่จุดนั้นเลยทันที ถ้าค่า ΔH เป็นบวก ระดับความดันน้ำที่จุดนั้นจะสูงขึ้นและลดลง ถ้าค่า ΔH เป็นลบ ถ้าหากไม่มีการนำน้ำออกจากระบบข่ายงานท่อที่จุดนั้นเลย ค่า Q_{ext} จะเป็นศูนย์ ตรงกันข้ามถ้ามีการนำน้ำเข้าสู่ระบบท่อที่จุดนั้น โดยไม่มีการควบคุมความดัน ค่า Q_{ext} จะเป็นลบ ซึ่งเมื่อแทนในสมการ (2-24) ก็จะทำให้กลับมีค่าเป็นบวก

จะเห็นได้ว่าวิธีการของครอฟอร์ด - เซโนเวท ต้องการการคำนวณอย่างง่าย ๆ ที่ละจุด ๆ ไปเป็นรอบ ๆ แต่กินเวลานานมาก และเป็นงานหนักอย่างยิ่ง ถ้าจะทำการคำนวณด้วยเครื่องคิดเลขอย่างธรรมดา และสำหรับกับระบบข่ายงานท่อน้ำขนาดใหญ่ที่มีเส้นท่อเป็นจำนวนร้อย ๆ เส้นท่อ ค่ายแล้ว อาจกล่าวได้เลยว่าเป็นไปไม่ได้ที่จะทำการคำนวณด้วย เครื่องคิดเลขไฟฟ้าธรรมดา เพราะอาจจะกินเวลานานนับเป็นปี ๆ ก็ได้ กว่าที่จะคำนวณเสร็จ และถึงแม้คำนวณเสร็จก็มีโอกาสที่จะผิดได้มากมาย ในขณะที่เดียวกันวิธีการนี้เป็นวิธีคำนวณอย่างง่าย ๆ ที่ทำซ้ำ ๆ กันเป็นร้อยเป็นพันครั้ง ซึ่งเราสามารถจะเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้ทำงานตามวิธีนี้ได้อย่างง่ายค้าย และสะดวกรวดเร็วมาก และจะสามารถย่นเวลาที่ต้องใช้ในการคำนวณจากเวลาเป็น

ปี ๆ ลงมาเหลือเพียงไม่เกิน 20 นาที เท่านั้น ต่อระบบข่ายงานท่อน้ำขนาดใหญ่ระบบ
หนึ่ง ๆ ซึ่งจะทำให้การทำงานเกี่ยวข้องกับระบบข่ายงานท่อน้ำโดยทั่วไป เป็นไปอย่างสะดวก
รวดเร็ว ถูกต้อง ประหยัด และทันกับความต้องการในการใช้งาน